

Pri mladih kuharjih in natakarih

Spet bomo nazdravili novemu letu. S polnimi kozarci in ob obloženih mizah. Na koledarju bomo odtrgali še zadnji list. V kuhinjah bo dišalo po vseh mogočih dobrotah in prva juha v zgodnjih jutranjih urah novega leta bo skušala pregnati vražjega mačka, ki se bo naselil v marsikateri glavi. Kuharji, natakari in njihovi pomočniki bodo tudi ta konec leta, za večino veselo razpoložen, preživeli ob štedilnikih, loncih in kupih hrane, ob mizah, med plesno razpoloženimi gosti bodo svojo točko plesali spretni natakari. Poklic, ki ne pozna nedelj in praznikov, zgodnje jutranje ali pozne nočne ure, ki ne sme pozabiti na dobro voljo. Prav zato smo ob izteku leta obiskali Gostinski šolski center na Poljanski 28 a, ki je hkrati tudi eden največjih strokovnih centrov v naši občini in hkrati Jugoslavija v malem!

Gostinski šolski center ima tudi štiri šolske delavnice, kjer učenci, bodoči kuharji in natakari, pridobivajo strokovno znanje v okolju, kjer se zbirajo gostje, ljubitelji dobre hrane in postrežbe. Kdo ne pozna hotela in restavracije Bellevue, pa Urške, gostilne Pod velbom v stari Ljubljani in restavracije Jadran na Miklošičevi. V vseh teh lokalih učenci Gostinskega šolskega centra nabirajo tisto pravo prakso. Med štedilniki in s kuhalnico v roki, med pogrnjenimi mizami, jedilnim priborom in krožniki.

»V okviru Gostinskega šolskega centra imamo več vzgojnoizobraževalnih enot,« pravi ravnatelj centra Danilo Sbrizaj. »V šoli za gostinske delavce se mladi lahko učijo za poklic kuharskega in natakarskega pomočnika, v poklicni šoli pa seveda za kuharja in natakarja. Šola ima tudi enoto za odrasle za študij ob delu za oba poklica. V hotelski šoli mladi spoznavajo poklic gostinskega tehnika. Večkrat lahko v gostiščih slišimo izraze kot so šef strežbe ali pa šef kuhinje. Za te poklice izobražuje gostinska poslovodska šola. Ob vsem tem pa prirejamo tudi razne tečaje, seminarje, demonstracije in degustacije. Udeležujemo se tudi mednarodnih tekmovanj.«

Pred petintridesetimi leti je bilo v tedanjih šolah za gostinske delavce skupno 49 učencev, od tega na srednji šoli za turizem in gostinstvo le 13. V lanskem šolskem letu so na Gostinskem šolskem centru zabeležili zanimiv rekord, saj je bilo v šolah centra kar 1.012 učencev v rednem šolanju in 285 učencev ob delu. V Ljubljani se je v teh letih izšolalo več kot deset tisoč gostincev.

»Med najpomembnejšimi investicijami in adaptacijami moram omeniti obnovo šolske delavnice Jadran na Miklošičevi cesti. Uredili smo gostilno Pod velbom na Starem trgu, zaradi rekonstrukcije Celovške ceste pa smo izgubili gostilno Urban. Ko se danes peljemo skozi moderno križišče, večkrat pravimo, da se peljemo čez Urbana,« pravi v šali Danilo Sbrizaj.

Najpomembnejša investicija je prav gotovo prenova restavracije Urška na Privozu 11, kjer so urejene učilnice za pouk kuharstva in pouk strežbe. Vendar Gostinski šolski center ni vlagal le v lastno materialno bazo, temveč je skrbel za vzgojo strokovnih kadrov za lastne potrebe. Zato ni slučaj, da so vsi učitelji kuharstva in strežbe v šolah centra in v šolskih delavnicah nekdanji učenci raznih gostinskih šol v Ljubljani.

Hkrati s 35-letnico gostinskega srednjega šolstva v Ljubljani so proslavili tudi 25-letnico samoupravljanja, saj je Mestni ljudski odbor januarja 1955. leta imenoval 13 članski šolski odbor tedanje gostinske šole v Ljubljani. Danes posvečajo vso skrb tudi samoopravi učencev:

»Učenci imajo svoje delegate v organih upravljanja gostinskega šolskega centra, prav tako pa tudi za zbor združenega dela skupščine občine Center in za zbor izvajalcev posebne izobraževalne skupnosti za gostinstvo in turizem,« nam je povedal Danilo Sbrizaj. »Težje pa je vključevanje staršev v samoupravo prav zaradi periodičnega značaja pouka. Hkrati bi rad povedal, da je na naši šoli 42 odstotkov učencev

iz drugih republik in pokrajin in je zato vključevanje staršev, ki so teritorialno razpršeni, zares težko. Največ učencev poklicne gostinske šole prihaja iz Hrvatske ter Bosne in Hercegovine. Zbor staršev je mogoče sklicati le dvakrat letno, starši pa imajo tudi svojega delegata v svetu gostinskega šolskega centra.«

Gostinski šolski center tesno sodeluje s podobnimi šolami v tujini, večkrat pa ga obiščejo številne strokovne in politične delegacije. Še posebej ponosni so na to, da je hotel Bellevue večkrat obiskal tudi tovariš Tito. Zadnjič 1972. leta, ko je v spominsko knjigo napisal:

»Zelo sem zadovoljen z gostoljubnostjo v tem podjetju, kjer sem bil že večkrat in to tudi v času mojega ilegalnega dela. Kolektivni želim pri nadaljnjem delu veliko uspehov.«

»Učenci, učitelji in strokovni delavci se vedno udeležujejo številnih strokovnih tekmovanj in razstav. V zadnjih 28 letih smo na gostinskih turističnih zborih Slovenije osvojili več kot 70 zlatih medalj za kulinarčne izdelke, pogrinjke in nastope barmanov. Na XIII. festivalu dela, ki je bil letos v Ljubljani, so naši kuharji in natakari dosegli prvo in drugo mesto. S tem so občutno pripomogli k temu, da je ekipa Ljubljane dosegla prvo mesto in s tem prehodni pokal tovariša Tita,« nam je pripovedoval ravnatelj Gostinskega šolskega centra Danilo Sbrizaj.

Mladi so zadovoljni z načinom pouka v šoli. Zaradi periodičnega značaja in pomanjkanja prostora v šoli na Poljanski, kjer poteka teoretični del, mnogi že ob začetku šolanja spoznajo lepe in senčne strani gostinskega poklica. Že več let izdajajo svoje glasilo »Mladi gostinec«, uspešno pa deluje tudi marksistični krožek.

Kljub uspehom, ki jih je srednje gostinsko šolstvo doseglo v minulih 35



Znani smo po tem, da radi dobro jemo in tudi dobri kuharji je veliko

letih, pa težav in problemov nikoli ne zmanjka.

»Predvsem je treba opozoriti, da se mladina iz Ljubljane v zelo majhnem številu odloča za gostinski poklic in so zato učenci poklicne gostinske šole večinoma iz drugih območij Slovenije, vedno več pa jih je zadnja leta tudi iz Hrvatske ter Bosne in Hercegovine. Ti pa se odločajo za šolanje v Ljubljani zaradi materialnih razlogov v zvezi z nagradami in štipendijami. Tako tudi gostinski šolski center skupno z ustreznim skladom občine Ljubljana Center štipendira preko 80 učencev, ki imajo praktični pouk v šolskih delavnicah.

Drugo težavo predstavlja pomanjkanje učilnic za teoretični pouk. To nam najbolj nazorno pove podatek, da ima gostinski šolski center le devet učilnic za 21 oddelkov. Težave pa bodo še večje pri prehodu na usmerjeno izobraževanje. Zato ne bo mogoče vpisati toliko učencev, kot jih združeno delo potrebuje, saj ne bo več periodičnega pouka. Žal pa v okviru gostinskega šolskega centra še vedno nimamo telovadnice, težave pa so tudi z internatom. Iz raznih razlogov se je gradnja dijaškega doma že tako zavlekla, da objekt še sedaj ni v celoti zaseden, del učencev pa še vedno prebiva v nemožnih pogojih. Ob koncu bi omenil, da je za področje gostinstva in turizma že vse pripravljeno za prehod na usmerjeno izobraževanje. Pa še to: ves čas, odkar je sedež gostinskega šolskega centra na Poljanski 28 a, uživamo vso podporo občine Ljubljana Center, vso pomoč pa nam nudi tudi krajevna skupnost Poljane,« je zaključil Danilo Sbrizaj, ravnatelj Gostinskega šolskega centra.

P. H.



»Pa veliko zdravja in sreče bralcem Dogovorov!« je zaželel Ivan Fuchs.

MAR DIMNIKARJI IZUMIRAJO!

Primate gumb!

Ivan Fuchs je dimnikar že čez trideset let, delati pa je začel na Kodeljevem, ko mu ni bilo niti dvajset let.

»Ne vem, kako to, da sem se navdušil prav za ta poklic. Res je bil tudi oče dimnikar, toda on je umrl, ko mi je bilo šest let. No, vseeno pa mislim, da je tudi to precej vplivalo na mojo odločitev, da sem šel 1948 v uk k nekemu mojstru v Kamnik. Ni mi žal, da sem dimnikar in sem s svojim delom zadovoljen.«

»Ali bi tudi svojemu sinu svetovali oziroma ali ste mu, da naj postane dimnikar?«

»Ne, to pa ne. Bilo bi isto, kot bi mu predlagal, da naj gre za fujakerja, saj naš poklic izumira. Včasih nas je bilo v mestu osemnajst, danes nas je le osem, pa še mi bomo kmalu odveč, saj se tudi manjše hiše priključujejo na toplovodno omrežje in je privatnih kurišč vse manj. Edino v predmestjih in izven Ljubljane bo še dovolj dela. Sicer pa zanimanje za naš poklic močno upada.«

»Mar dimnikar ni dovolj spoštovan med ljudmi?«

»Pri starejših, ki so leta in leta kurili s premogom in drvni, smo spoštovani, saj znajo ceniti naše delo, ker vedo, kaj pomeni čist dimnik, mladina pa tega ne pozna in se nam velikokrat posmehuje na ulici.«

»Torej ni več tiste tradicije, da bi se ljudje ob srečanju z dimnikarjem prišli za gumb, ker naj bi jim to prineslo srečo?«

Vedno manj, le kak starejši občan še stori to in mu morda še pomenimo simbol sreče in tudi novega leta. Problem mladih kadrov leži predvsem v neustreznih osebnih dohodkih, saj je naše delo nevarno, zlasti za zdravje, pa tudi umazano in naporno. Vstajam ob štirih, z delom pa končam med 12.30 in 14. Velikokrat, ko stranka želi, grem tja še popoldne, ob sobotah ali nedeljah. Tudi prehrano imamo neurejeno. V bifejih nas zaradi črne, umazane obleke komajda hočejo stoje postreči.«

»Vaše delovišče se razteza od Prešernove do Povšetove. Na kakšne težave naletite pri delu?«

»Velikokrat je težko najti pravo sodelovanje s hišnimi sveti, ker le-ti slabo delujejo oziroma se stanovalci med seboj ne znajo sporazumeti. Velikokrat ni ključev od podstrešja, včasih so dimniki težko dostopni, ker je na podstrešjih ogromno navlake in odpadkov.«

»Ljubljanska podstrešja seveda najbolj poznate. Ali mislite, da je med njimi še dovolj uporabnih in primernih za adaptacije, posebno sedaj, ko se do stanovanja tako težko pride?«

»Veliko je primernih, samo »pokidati« bi jih bilo treba. Vem pa, da se ponekod stari stanovalci temu upirajo.«

»Se bojite pokoja?«

»Malo že, saj sem še dokaj mlad, pa tudi z dohodki bo bolj žaltava, dolgčas pa mi, upam, ne bo posebno, saj se mislim bolj vključiti v delo novo nastale krajevske skupnosti Ledina.«

»Čprav naj bi se drugim izpolnila želja ob pogledu na vas, naj vas povprašam: česa pa si vi želite v novem letu?«

»Predvsem zdravja. Bolj brezupna želja pa je stanovanje, saj že skoraj dvajset let živim z ženo in sinom v kletnem stanovanju.«

VITO KOMAC



Šahovsko tekmovanje upokoencev

Zveza društev upokoencev občine Ljubljana Center je v počastitev dneva republike priredila šahovski turnir za člane – šahiste iz področnih društev. Turnirja se je udeležilo deset tekmovalcev iz štirih društev, šahisti ostalih društev pa žal niso nastopili. Zmagal je Ivo Lahajner, D. U. Gradišče, drugo mesto pa je dosegel Stane Sočan, D. U. Stara Ljubljana. Zmagovalci so prejeli priložnostna darila.

Po doseženem prvem mestu v ekipnem šahovskem tekmovanju v medobčinskem merilu Ljubljane ter tretjem mestu v republiškem merilu na tekmovanju v Novem mestu je Zveza društev upokoencev Ljubljana Center z navedenim turnirjem uspešno končala letošnje šahovske nastope.